

Аліна РАЖИК,

здобувач Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук **Кирдан Богдан**

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

За час широкомасштабного вторгнення окупантів на нашу землю, законодавство потребувало докорінних змін у сфері земельних відносин. Тому на перше місце ставлять пріоритет суспільних (державних) інтересів над інтересами приватних осіб в умовах війни, тоді як інтереси й бажання власників і користувачів земельних ділянок подеколи можуть не враховувати.

Так у законодавстві набули нових правил та умов: договори оренди, порядок реєстрації договорів щодо землі, функціонування Державного земельного кадастру, зміна цільового призначення земельних ділянок, право постійного користування і т. д. За для цього Верховна Рада України прийняла Закон № 2247-IX від 12.05.2022 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану» також осторонь не залишилися постанова КМУ від 07.05.2022 № 564 «Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану» та постанова КМУ від 10.05.2022 № 563 «Деякі питання регулювання земельних відносин».

Першою вагомою зміною стало удосконалюється механізму передачі земельних ділянок комунальної власності в оренду за спрощеною процедурою, оскільки більша частина землевласників тимчасово виїхали за кордон у зв'язку з війною. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, на 6 квітня 2022 р. в Україні зареєстровано 7 млн внутрішніх переселенців та 4,3 млн біженців [3, 5].

Відповідно до Земельного кодексу України у підпункті 2 пункт 27 розділі Х «Перехідні положення» було доповнено такими положеннями, а саме: землі комунальної власності були передані в оренду органами місцевого самоврядування, а також передача в оренду для ведення товарного сільськогосподарського виробництва земельної ділянки, сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності, яка не віднесена до земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, здійснюється без зміни її цільового призначення. Значним є те, що при прискорені оренди, не потрібно змінювати цільове призначення. Тобто землі запасу, земельні ділянки для ведення фермерського господарства, ведення особистого селянського господарства можна передавати в оренду без зміни цільового призначення.

Другим є те, що законодавець доповнив частину 1 статтю 140 таким пунктом як: «примусове вилучення земельних ділянок з мотивів

суспільної необхідності». Отже, під суспільною необхідністю слід розуміти обумовлену загальнодержавними інтересами або інтересами територіальної громади виключну необхідність, для забезпечення якої допускається примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, у законному порядку, що є доцільним на цей період [3].

Третім безпосередньо важливим є таке доповнення Земельного кодексу як зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок здійснюються без розроблення робочого проекту землеустрою у випадках:

розміщення тимчасових споруд, їх комплексів, призначених для життєзабезпечення (тимчасового проживання та обслуговування) внутрішньо переміщених осіб, або проведення робіт з ліквідації наслідків такого розміщення;

будівництва (нового будівництва, реконструкції) будівель для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб;

проведення оператором газотранспортної системи, оператором газосховища, оператором системи розподілу, оператором системи передачі, підприємством питного водопостачання, підприємством централізованого водовідведення, теплогенеруючою, теплотранспортуючою, теплопостачальною організацією капітальних та інших планових робіт, а також у разі аварії або загрози її виникнення (аварійної ситуації);

розміщення місць тимчасового зберігання відходів від руйнувань, зумовлених бойовими діями, терористичними актами, диверсіями або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків (з необхідністю розроблення такого проекту землеустрою для проведення рекультивациі земель після видалення таких відходів).

Також відповідно до Закону № 1423-IX частини другої статті 168 ЗКУ викладено в новій редакції та скасовано обов'язковість отримання спеціального дозволу на зняття та перенесення ґрунтового покриву.

Кількість внутрішньо переміщених осіб в Україні перевищила 8 мільйонів людей, тож дане доповнення було необхідним для забезпечення життєдіяльності населення [2].

Підсумовуючи все вище сказане можна дійти тільки одного висновку, що зміни, якими був доповнений Земельний кодекс України були доцільними, необхідними, оскільки законодавець подбав як про державу так і про людей в нинішніх умовах.

Однак слід розуміти, нові правові норми розраховано застосовувати лише в період воєнного часу. З відновленням мирного життя держава повернеться до звичних процедур регулювання земельних відносин. Звичайно слід звернути увагу на те, що у Законі № 2247-IX від 12.05.2022 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану» не передбаченні деякі умови наприклад: порядок і критерії визначення фізичних та юридичних осіб, яким надається право оренди ділянки державної, комунальної власності без проведення земельних аукціонів для розміщення виробничих потужностей підприємств, релокованих із зони бойових дій уникнення. Тож слід розуміти, закон визначає лише основні засади та вимоги, тоді як детальний порядок буде визначений на рівні постанови КМУ, які зазначенні вище.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
2. Кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в Україні перевищила 8 млн людей: звідки й куди їхали найбільше: Електронний ресурс Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. URL: <https://www.minre.gov.ua/news/kilkist-vnutrishno-peremishchenyh-osib-vpo-v-ukrayini-perevyslyshchyla-8-mln-lyudey-zvidky-y-kudy>
3. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності : Закон України від 17.11.2009 № 1559-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1559-17#Text>.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 12.05.2022 № 2247-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2247-20#Text>.
5. Щодо переселенців в Україні. URL: <https://chas.news/news/vnutrishnih-pereselentsiv-v-ukraini-vzhe-ponad-7-mln-onn>.

УДК 349.41

Вікторія ДМИТРАК,

студентка Навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

Науковий керівник:

завідувач кафедри публічного та приватного права Навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат юридичних наук **Сергій Губарєв**

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідальність за порушення у сфері земельних відносин виступає складовою частиною правового забезпечення раціонального використання та охорони земель, яка спрямована на стимулювання додержання земельно-правових норм, відновлення порушених прав суб'єктів, а також запобігання вчиненню земельних правопорушень. Відповідно до статей 13 та 14 Конституції України [1], земля є об'єктом права власності українського народу та основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Конституція України у ст. 92 називає чотири види юридичної відповідальності: цивільно-правова, кримінальна, адміністративна та дисциплінарна. Крім того, останнім часом науковці виділяють ще й